

Rastende Hjejler og Viber i Danmark i oktober 2014

LARS MALTHA RASMUSSEN

(With a summary in English: Numbers and distribution of Eurasian Golden Plovers *Pluvialis apricaria* and Northern Lapwings *Vanellus vanellus* in Denmark, October 2014).

Indledning

Hjejler *Pluvialis apricaria* og Viber *Vanellus vanellus* er blandt de talrigeste og mest udbredte vadefugle under efterårstrækket i Danmark, hvor landet udgør et meget vigtigt fælde- og rasteområde for især Hjejler på trækket mellem yngleområder i Skandinavien og det nordvestlige Rusland og overvintringsområderne i Vesteuropa (Meltofte 1993, Rasmussen & Gillings 2007). Viber, der ofte opholder sig sammen med Hjejler under trækket, forekommer også i stort tal her i landet, men optræder ikke i ligeså store flokke og dermed ikke ligeså koncentreret på særligt gode lokaliteter som Hjejlerne (Rasmussen *et al.* 2010).

Hjejlerne er tidligere optalt under koordinerede tællinger i Nordvesteuropa i 1993, 2003 og 2008, og ved sidstnævnte optællingen registreredes desuden Viber (Rasmussen 1994, 2007, Rasmussen *et al.* 2010, Gillings *et al.* 2012). En ny optælling fandt sted den 11. oktober 2014 samt i dagene omkring denne dato. Tællingen var som de tidligere koordineret med tilsvarende optællinger i det meste af Nordvesteuropa og blev foretaget i regi af Wader Study Group. Det samlede resultat for

Nordvesteuropa foreligger dog endnu ikke. Den næste koordinerede tælling er planlagt til oktober 2020.

Formålet med tællingerne er dels at få et bestandsestimat for de to talrige arter, som dækkes utilstrækkeligt ved andre typer tællinger, dels fortsat at kortlægge de vigtigste raste- og fældelokaliteter. De gentagne tællinger skal endvidere registrere eventuelle ændringer i arternes antal og udbredelse på efterårstrækket.

Mere end 200 tællere har indtastet observationer af Hjejler og Viber i og omkring tælleweekenden. Karsten Laursen, Aarhus Universitet, koordinerede tællerne i Vadehavet. Alle, der har bidraget med tal, takkes hermed for deres indsats. Videnskabeligt Udvalg, DOF, takkes for støtte til transport. Timme Nyegaard takkes for hjælp med udtræk fra DOFbasen samt udarbejdelse af kort med fuglenes fordeling. Endelig takkes Hans Erik Jørgensen og en anonym referee for mange gode forslag til forbedringer, ligesom Nick Quist takkes for revision af de engelske tekster.

Materiale og metode

Tælleweekenden lå tidsmæssig tæt på de tidligere års internationale tællinger, som blev udført den 18. oktober 2008 og 11. oktober 2003. Desuden lå tælledatoen

Tab. 1. Fordelingen af Hjejler på landsdele ved optællingerne i oktober 1993, 2003, 2008 og 2014 og af Vibe i 2008 og 2014.
Regional distribution of Eurasian Golden Plovers during the censuses in October 1993, 2003, 2008 and 2014 and of Northern Lapwings in 2008 and 2014.

Landsdel County	Hjejle Golden Plover				Vibe Lapwing	
	1993	2003	2008	2014	2008	2014
Nordjylland	26 100	44 700	22 100	62 500	9 600	8 600
Nordvestjylland	37 700	66 800	49 100	53 400	19 400	7 300
Vestjylland	20 100	48 900	52 200	33 500	12 200	5 900
Østjylland	21 900	42 500	32 200	19 700	7 500	3 700
Sydvestjylland	15 900	34 100	30 200	23 300	6 900	14 200
Sønderjylland	42 500	53 800	27 200	34 200	15 100	11 400
Fyn	9 500	24 500	18 200	31 700	6 800	3 600
Vest- & Nordsjælland	15 700	13 800	16 500	22 500	8 700	10 800
Storstrøm	28 300	16 000	22 500	9 900	13 100	7 400
Bornholm	500	1 300	600	300	400	900
Total Entire country	218 200	346 400	270 800	291 200	99 700	75 500
Vurderet Estimated	240 000	380 000	300 000	320 000	125 000	92 000

tæt på fuldmåne, som har betydning for fuglenes fordeling. Der er i tællingen benyttet data fra 8. til 14. oktober,

dvs. tælleweekenden +/- tre dage, og den benyttede metode er beskrevet i Rasmussen *et al.* (2010). Der er i

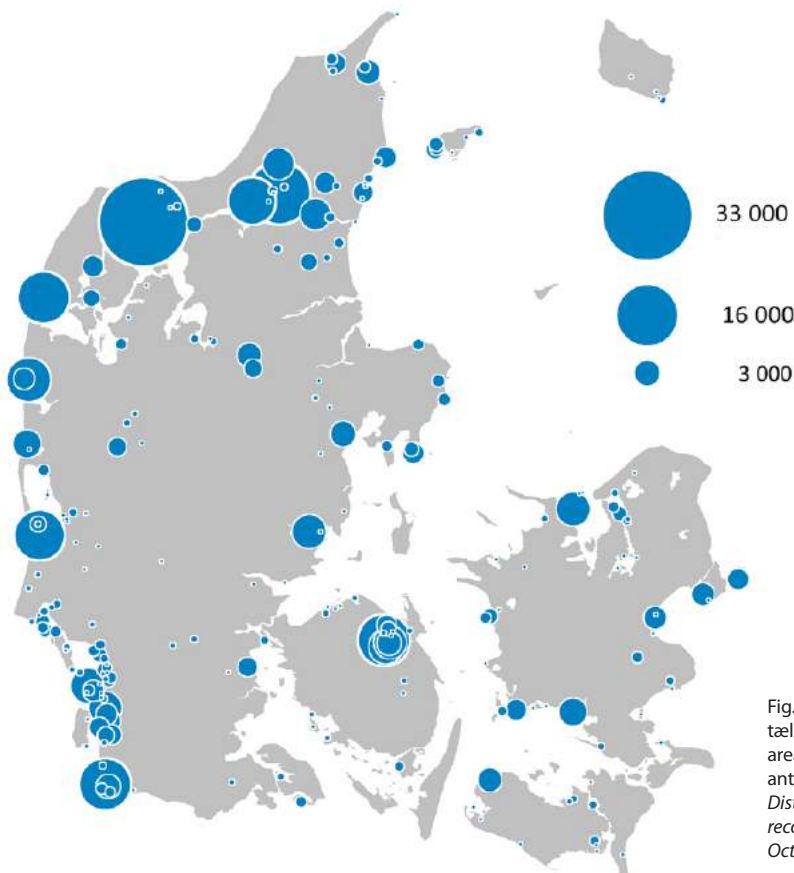

Fig. 1. Fordelingen af Hjejler ved optællingen i oktober 2014. Prikkernes areal er ligefremt proportionalt med antallene.
Distribution of Eurasian Golden Plovers recorded in Denmark at the census in October 2014.

Tab. 2. Fordelingen (%) af Hjejler og Viber på habitattyper i 2014 og 2008.
Distribution (%) of Eurasian Golden Plovers and Northern Lapwings on habitat types in 2014 and 2008.

Art Species	År Year	Vadeflader <i>Tidal flats</i>	Øvrige kyster <i>Other coasts</i>	Græs Grass	Dyrkede marker <i>Arable land</i>	Andet <i>Other</i>	N
Hjejle <i>Golden Plover</i>	2014	3	11	73	10	3	185 000
	2008	4	30	15	55	0	37 200
Vibe <i>Lapwing</i>	2014	41	6	42	1	10	33 800
	2008	4	11	64	21	0	27 000

lighed med tidligere tællinger rettet henvendelse til en lang række personer, herunder DOF's lokalitetscaretakere, for at sikre at de store, sammenhængende og vigtige lokaliteter blev optalt. Derudover er der indhentet observationer fra DOF-basen.

Det var typisk efterårsvejr med flere frontpassager i ugen op til tælleweekenden og med frisk vind til kuling. Lørdag den 11. oktober havde det bedste vejr i perioden med sol mod øst og lav bygeaktiviteter i de vestlige dele af landet. Højvandet i Vadehavet indtraf ca. kl. 17.00. Vejrbetingelserne var derfor gode, og 50 % af de optalte fugle blev registreret i tælleweekenden. I det følgende er sammentalte antal afrundet til tre betydende cifre.

Resultater

Der blev i alt optalt 291 000 Hjejler (Tab. 1). De mest betydningsfulde rasteplasser lå alle nær kysterne (Fig. 1). Den største koncentration af Hjejler blev registreret i Arup Vejle i Nordvestjylland med 32 000 efterfulgt af Vejlen ved Vadum med 17 000. Antallet på Fyn var en ny rekord med i alt 32 000 Hjejler, heraf 12 000 på Vigelsø i Odense Fjord, hvor der i oktober 2008 blev talt 13 000 Hjejler. Det samlede tal for Odense Fjord var på 26 600 Hjejler. På følgende lokaliteter blev der yderligere talt mere end 10 000 Hjejler: Margrethe Kog, Agger Tange, Værnengene og Ulvedybet. Ved Bøvling Fjord blev der registreret 9500 Hjejler, der fløj til overnatning.

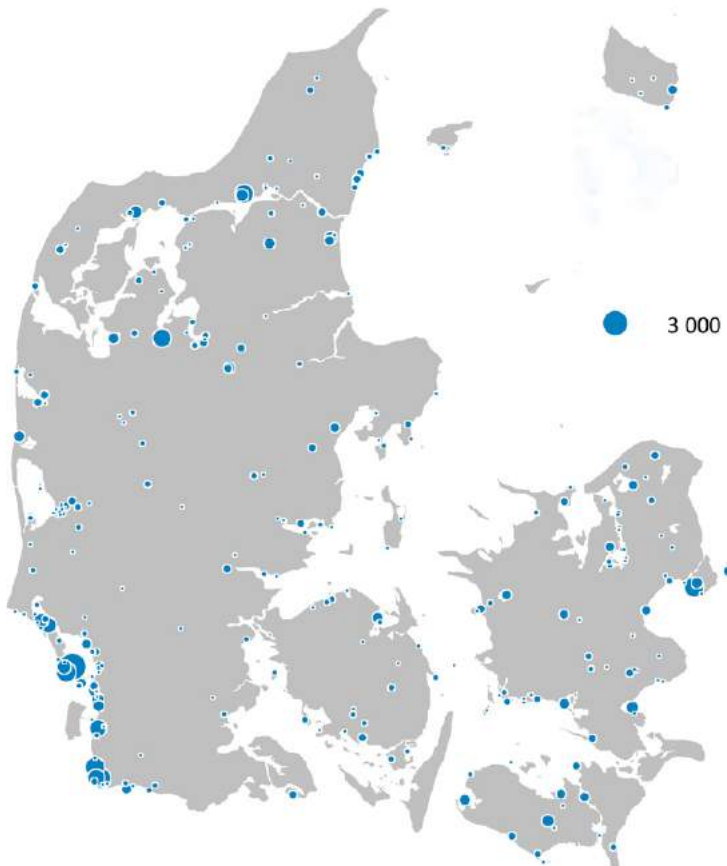

Fig. 2. Fordelingen af Viber ved optællingen i oktober 2014. Prikkernes areal er ligefremt proportionalt med antallene.
Distribution of Northern Lapwings recorded in Denmark at the census in October 2014.

Omkring Randers og Mariager fjerne blev der ikke truffet større flokke af Hjejler, som det var tilfældet ved optællingerne i 2003 og 2008. Ved Dråby Vig og Måger Odde på Mors, som i 1970'erne var blandt landets største rasteplasser for Hjejler, var der kun få fugle ved de seneste to tællinger. Til gengæld var Vejlerne, som ligger 12-15 km nord for de to lokaliteter, den vigtigste rastemråde i regionen.

Observatørerne oplyste habitattype for 64 % af Hjejlerne, som viste at 73 % opholdt sig på græsarealer (Tab. 2).

Der blev i alt optalt 76 000 Viber. De fleste større flokke blev registreret på en række lokaliteter i Vadehavsområdet. Flest Viber blev talt på Keldsand og Trinden øst for det sydlige Fanø, hvor der rastede 3800 fugle (Fig. 2). Derudover havde kun Klydesøreservatet på Amager mere end 2000 rastende Viber. Der blev angivet habitat for 46 % af Viberne, og af disse stod 41 % på vadeblader og 42 % på græsarealer (Tab. 2).

Diskussion

Hjejle

Vejret i tælleweekenden i 2014 var betydeligt bedre end ved optællingen i 2008. Det vurderes, at optællingsindsatsen ved optællingen i 2014 var på niveau med tællingerne i 2003 og 2008, dvs. med en dækningsgrad på ca. 90 %. Dækningsgraden bygger bl.a. på størrelsesfordelingen af rasteflokkene af Hjejlerne. Det skønnes, at flokke på mere end 7500 næppe er overset, og selvom en række mindre flokke givetvis er overset, så anslås de højest at udgøre 10 % af det samlede antal. Derfor anslås det samlede antal Hjejler ved oktobertællingen i 2014 at have været på ca. 320 000.

Det er flere end ved optællingen i 2008, hvor der blev optalt 271 000 og det samlede antal i landet vurderet til 300 000 Hjejler. Men det er færre end det vurderede antal ved optællingen i 2003 (Tab. 1). I 1970'erne blev der talt op til 88 000 Hjejler i Danmark og estimeret et samlet maksimumtal på 150 000 Hjejler (Meltofte 1993).

Den regionale fordeling af Hjejlerne ved tællingen i 2014 blev domineret af de store koncentrationer i det nordvestlige Jylland. I Vadehavet optrådte fuglene betydeligt mere spredt over en række lokaliteter (Fig. 1). I de øvrige dele af landet var der i forhold til oktober 2008 færre Hjejler i Østjylland, Sydvest- og Vestjylland samt i Storstrømsområdet, mens der var flere i Sønderjylland, på Fyn, i Vest- og Nordsjælland samt på Bornholm.

Da optællingen blev foretaget omkring fuldmåne, hvor Hjejlerne især fouragerer om natten (Meltofte 1993), omfatter den hovedsagelig dagrastende fugle. Resultaterne viser, at græsarealer udgjorde de vigtigste rastelokaliteter i 2014, mens dyrkede arealer var

det foretrukne rastehabitat ved tællingen i 2008. Der er dog generelt en stor usikkerhed ved registreringen af habitattyper, da disse ikke er rapporteret konsekvent af tællerne. Generelt foretrækkes områder med ganske kort eller ingen vegetation. Vadeblader bruges overvejende som fourageringsområder, da de kun er blotlagt ved lavvande, hvorfor der kun var få Hjejler på denne habitattype.

Koncentrationen af rastende Hjejler i Danmark i oktober er meget stor i international sammenhæng (Papaoglou *et al.* 2004, Delany *et al.* 2009, Gillings *et al.* 2012). Særligt i Vest- og Nordjylland er der en bemærkelsesværdig stor koncentration af internationalt betydningsfulde rastem- og fældelokaliteter, men flere østdanske lokaliteter er også af væsentlig betydning.

Rastende Hjejler er en del af udpegningsgrundlaget for 19 danske EU-fuglebeskyttelsesområder (Naturstyrelsen 2016; Tab. 3). For at en lokalitet skal leve op til kriteriet, skal der regelmæssigt raste mindst 7500 Hjejler (Delany *et al.* 2009). Ved tællingen i 2014 blev antallet nået i fire EU-fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget blev revideret i 2013, og et af resultaterne af denne revision var, at antallet af EU-fuglebeskyttelsesområder med rastende Hjejler på udpegningsgrundlaget blev opgraderet fra 13 til de nævnte 19. Denne udvidelse er bl.a. resultatet af de koordinerede hjejletællinger og de mange tællinger foretaget af DOFs caretakere.

Resultatet af 2014-tællingen bekræfter, at Danmark siden 1970'erne har fordoblet sin bestand af efterårsrastende Hjejler. Landet har gennem de seneste 40 år fået meget stor betydning for de Hjejler, der raster om efteråret på det europæiske kontinent. Det er den almindelige opfattelse, at jagtfredningen af arten i Danmark i 1983 og oprettelsen af et netværk af reservater i løbet af 1990'erne har gjort det muligt for langt flere Hjejler at raste i Danmark i stedet for at trække videre til Tyskland og Holland for at fælde (Jukema *et al.* 2001, Clausen *et al.* 2004, Piersma *et al.* 2005, Rasmussen 2007, Rasmussen & Gillings 2007, Gillings *et al.* 2012).

Vibe

Med en skønnet dækningsgrad ved tællingen i 2014 på 75 % af de rastende Viber i Danmark, hvilket svarer til dækningsgraden ved tællingen i 2008 (Rasmussen *et al.* 2010), vurderes det samlede antal Viber i oktober 2014 at have været på ca. 92 000 (Tab. 1).

Der blev optalt 25 % færre Viber ved tællingen i 2014 end ved tællingen i 2008, idet der i 2008 blev optalt 100 000 og estimeret 125 000. Da dækningen ved de to tællinger antages at have været ens, vurderes det, at der var færre Viber i 2014. Ved de landsdækkende optællinger af Viber i Danmark i 1974-78 blev der registreret op

Tab. 3. Antal Hjejler ved optællingerne i 2014 i 19 danske fuglebeskyttelsesområder, hvor rastende Hjejler er en del af udpegningsgrundlaget (Naturstyrelsen 2016). Med fed skrift er fremhævet de syv lokaliteter, hvor der på de koordinerede tællinger i hhv. 2008 og 2014 var flere Hjejler end udpegningskriteriet på 7500. *Numbers of Eurasian Golden Plovers at the October 2008 and 2014 censuses in Danish SPAs, where the species is part of the designation. Sites with more than the criterion of 7500 birds are given in bold.*

Nr.	Lokalitet Site	Antal Number	
		2008	2014
1	Ulvedybet, Nibe Bredning	2400	10400
2	Ålborg Bugt nordlige del	400	2200
13	Østlige Vejler	7000	36
15	Randers Fjord, Mariager Fjord, Ålborg Bugt sydl. del	6760	92
20	Vestlige Vejler, Arup Holm, Hovsør Røn	15800	32000
23	Agger Tange	5000	12000
25	Måger Odde, Karby Odde	900	0
26	Dråby Vig	200	0
27	Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm Odde m.v.	20100	1500
36	Horsens Fjord, Endelave	4570	6000
41	Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord	6100	4100
43	Ringkøbing Fjord	3600	13100
51	Ribe Holme, Enge ved Kongeåens udløb	3800	3900
57	Vadehavet	8500	27600
60	Vidåen, Tøndermarsken, Saltvandssøen	12200	15500
65	Rømø	2000	0
67	Ballum og Husum Enge og Kamper Strandenge	7000	2200
75	Odense Fjord	13200	26600
89	Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor	1500	18

til knap 40000 fugle om efteråret, og det blev vurderet, at der samlet kunne have været op til mellem 100000 og 200000 Viber (Meltofte 1993). Pga. de meget forskellige optællingsindsatser er det dog vanskeligt at vurdere, om der nu er flere eller færre Viber end i 1970'erne.

Danmark passeres af en stor del af den lille million Viber, der kommer fra de andre nordiske lande, samt et ukendt antal fra De Baltiske Lande og Rusland (Thorup 2005, BirdLife International 2016). Fordi Viber generelt ikke forekommer så koncentreret som Hjejler (Fig. 2), er der ingen lokaliteter, der opfylder kriteriet som værende af international betydning. For at opfylde det, skal der regelmæssigt raste mindst 20000 individer (Delany *et al.* 2009).

Ynglebestanden af Viber i store dele af Centraleuropa vurderes at være gået markant tilbage siden 2000 (Wetlands International 2016). I modsætning til den negative tendens for den centraleuropæiske ynglebestand, er antallet af overvintrende Viber i Vesteuropa, herunder i Danmark, dog steget (Wretenberg *et al.* 2006, Wetlands International 2016).

Jagt på Hjejler og Viber?

Hjejlen blev sammen med en række andre arter af vadefugle jagtfredet i 1983. Men Hjejlen står fortsat på

EU-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag II/del 3 som potentielt jagtbar i Danmark, og dermed er det muligt at genindføre jagttid på arten. Da genindførelse af jagt på Hjejlen kan komme på tale i forbindelse med kommende jagttidsrevisioner, skal der her fremhæves en række forhold, der taler imod at genindføre jagt på arten.

Forud for jagttidsrevisionen udarbejder DCE ved Aarhus Universitet en rapport for Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA, tidligere Naturstyrelsen), hvor alle jagtbare arter samt en del arter som tidligere var jagtbare, vurderes med henblik på, om den jagt der foregår, er bæredygtig (Asferg *et al.* 2016). For en del arter, som tidligere har været jagtbare, og hvor der er en juridisk mulighed for at drive jagt, vurderes det desuden, om det er forsvarligt at genindføre jagt. Hjejlen hører til den sidste kategori, og i rapporten vurderes det, at der kan genindføres jagt på Hjejle, dog med visse forbehold. Den følgende argumentation mod at genindføre jagt på Hjejle skal ses i denne sammenhæng.

De meget store koncentrationer af Hjejler, hvor mellem en tredjedel og halvdelen af den kontinentale bestand kan opholde sig samtidig i Danmark, gør, at Danmark har et ganske særligt ansvar for at sikre disse fugles levevilkår her i landet. De meget store koncentrationer på en lang række lokaliteter gør, at arten er særligt sår-

bar over for forstyrrelser. Af samme grund har Hjejler udvist en meget positiv respons på artsfredningen og på etableringen af forstyrrelsesfri rasteområder på land i en lang række reservater, hvilket vurderes at have været afgørende for, at Hjejlerne nu forekommer i ligeså betydelige koncentrationer på mange østdanske lokaliteter, som det tidligere kun var kendt fra Vestjylland. Hjejlerne trækker ikke længere hurtigt igennem Danmark, men ankommer gradvist fra slutningen af juli for at gennemføre fjerfældningen her i landet. Betydningen af de danske rastepladser er derfor ikke blot fordoblet, som vurderet ud fra maksimumtallet, men er nu snarere mellem fem og 10 gange større, da den samlede opholdstid for Hjejlerne på mange lokaliteter er øget fra nogle få dage til flere uger eller endog måneder.

Det er især det reducerede jagttryk, der sammen med de færre jagtlige forstyrrelser i Danmark, der har medvirket til, at antallet af kontinentale Hjejler har vist fremgang, som tællingerne i 2003 og 2008 har bekræftet (Jukema *et al.* 2001, Gillings *et al.* 2012). Den reducerede dødelighed som følge af ophør af jagten i Holland 1978 og Danmark i 1983 samt et generelt reduceret jagttryk i Frankrig, Spanien, Marokko og Algeriet har naturligvis haft en positiv effekt på bestanden (Jukema *et al.* 2001). Inden for EU er der endnu jagttid på Hjejle i UK, Irland, Frankrig, Portugal og Malta, men udbyttestatistikken fra disse lande er ikke tilstrækkelig præcis til, at det vides, om denne jagt er bæredygtig. Jagten i UK og Irland sker på den atlantiske bestand, som især yngler i Island og ikke forekommer i Danmark (Delany *et al.* 2009).

Til trods for at Hjejlen har været fredet i Danmark i mere end 30 år (siden 1983), betyder den omfattende vandfuglejagt i Danmark måske, at Hjejlernes levedygtighed fortsat er negativt påvirkede af jagtlige forstyrrelser. Observationer ved denne tælling viser således, at jagtlige forstyrrelser stadig kan have betydning for fordelingen af de rastende Hjejler. Bl.a. betød jagtlige forstyrrelser ved Dræby Fed og Seden Strand i Odense Fjord, at rastende og fouragerende Hjejler flyttede til en uforstyrret rasteplads ved Vigelsø (O. Thorup *in litt.*).

Det er desuden velkendt, at der er store problemer for mange jægere med at kende vadefuglearterne fra hinanden i en jagtlig situation, så jagt på Hjejler vil højst sandsynligt give de samme omfattende problemer med beskydning af fredede vadefugle, som der var frem til 1983 (se fx Meltofte 1994).

En grundlæggende forudsætning for at fastholde Danmark som et kerneområde for Hjejler og som et vigtigt område for Viber under efterårstrækket og i fældningstiden er, at begge arter fortsat sikres fred på rastepladserne og i fourageringsområderne, og at kystlokaliteternes værdi som åbne landskaber, med en stor andel af vedvarende græsarealer, sikres og forbedres

som vigtige raste- og fourageringsområder (Rasmussen *et al.* 2010).

Det bør klarlægges, om de udpegede danske rastepladser forvaltes i overensstemmelse med det aktuelle kendskab til de to arters habitatkrav til fødesøgning og rastepladser fx med udgangspunkt i EU's forvaltningsplaner for Hjejle (Béchet 2009) og Vibe (Petersen 2009).

Til trods for at Viben ikke i samme grad gavnnes af reservater og jagtfred som Hjejlerne, da de forekommer mere spredt, hører arten til de vadefugle, der er mest følsomme overfor jagtlige forstyrrelser (Meltofte 1981), formentlig fordi Viberne ligesom Hjejlerne fælder her i landet om efteråret (Meltofte 1993). Genindførelse af jagt på Hjejler vil med de dermed forbundne jagtlige forstyrrelser også få en negativ effekt på forekomsten af Viber, der raster om efteråret i Danmark.

Disse forhold peger alle i retning af, at Hjejlen er uegnet til jagtlig udnyttelse.

Summary

Numbers and distribution of Eurasian Golden Plovers *Pluvialis apricaria* and Northern Lapwings *Vanellus vanellus* in Denmark, October 2014

Golden Plovers and Northern Lapwings are some of the most numerous and widespread waders on autumn migration in Denmark. Golden Plovers occur in internationally important numbers at a large number of sites where the birds moult and rest. A nation-wide census of Golden Plovers and Lapwings often associated with them was performed in Denmark in the period around 11 October 2014 as part of a European coordinated census organized by the Wader Study Group.

More than 200 mainly volunteer observers participated in the census. The methods used were essentially the same as during previous counts in 2003 and 2008 (Rasmussen *et al.* 2010). The weather conditions were favourable in the weekend of the count that had an estimated 90% coverage of bird numbers. 50% of the birds were counted during the weekend 11-12 October, with bird numbers for sites not covered on that weekend being added from count taken between 8 and 14 October.

The total count of Golden Plovers was 291 000 (Tab. 1). The largest concentration in one site was found in Vejlerne in NW Jutland with 32 000 Golden Plovers. At another six sites, more than 10 000 Golden Plovers were counted, whereas lower numbers were recorded in the rest of Jutland compared with the 2008 survey. The total number of Golden Plovers was estimated at 320 000 in 2014 (300 000 in 2008). Compared with the 150 000 estimated in the 1970s (Meltofte 1993), this count confirms that Denmark has doubled its international importance as an autumn moulting and stopover area.

Recently, the Danish EC Bird Protection Areas have been revised based on these coordinated counts and other data, so that designated areas for Golden Plover have increased from 13 to 19 (Naturstyrelsen 2016). It is generally accepted that the protection of the species against shooting in 1983 and the development of a network of reserves have contributed to a prolonged staging period for Golden Plovers in Denmark. 40 years ago, many birds were displaced by hunting-related disturbances to Germany and the Netherlands during the moult.

Meadows were the main habitat type used by Golden Plov-

I oktober 2014 blev der talt næsten 300 000 Hjejler i Danmark, og landets store betydning for efterårsrastende og fældende Hjejler blev dermed endnu engang bekræftet. Foto: Poul Holm Pedersen.

ers during their stay in Denmark in 2014 (Tab. 2). In general, very short vegetation is preferred by day roosting Golden Plovers.

For Lapwings, a total of 76 000 birds was recorded. The largest number in one site was 3800 on a salt marsh in the central part of the Danish Wadden Sea. The most common habitat used by Lapwings was mudflats and meadows (Tab. 2). When missed birds are included, the total was estimated to be 92 000 individuals, which is 25% less than the 125 000 estimated for the 2008 count. Lapwings are generally distributed more widely than Golden Plovers, and no Danish sites meet the 1% criterion of international importance. It is, however, assumed that a very large part of the almost one million Lapwings breeding north and east of Denmark passes through the country.

Denmark has a particularly large responsibility for staging and moulting Golden Plovers. It is estimated that the significance of the Danish sites has increased much more than indicated by the maximum numbers. Numbers of 'bird days' have likely increased 5-10 times because the birds spend a much longer time period in Denmark. However, disturbance from intensive waterbird hunting in many Danish coastal areas may still have a negative effect on the numbers of Golden Plovers on such sites.

In Denmark, Golden Plover and Lapwing are protected from hunting. It is important to maintain this status to ensure future protection of both species and also to protect them against disturbances from other hunting activities. The general protection of grassland, meadows and open coastal landscapes in Denmark is also important for the quality of the staging sites.

Referencer

- Asferg, T., P. Clausen, T.K. Christensen, T. Bregnballe, K.K. Clausen, A.D. Fox *et al.* 2016: Vildtbestande og jagttider i Danmark. – Videnskabelig rapport fra DCE nr. 195.
- Béchet, A. 2009: European Union management plan 2009-2011. Golden Plover *Pluvialis apricaria*. – European Commission.
- BirdLife International 2016: Species Factsheet. – <http://www.birdlife.org/datazone/species/factsheet/22693949> (tilgået 29.2.2016)
- Clausen, P., E. Bøgebjerg, J.P. Hounisen, H.E. Jørgensen & I.K. Petersen 2004: Reservatnetværk for trækkende vandfugle. – Faglig rapport fra DMU nr. 490.
- Delany, S., D. Scott, T. Dodman & D. Stroud (red.) 2009: An atlas of wader populations in Africa and western Eurasia. – Wetlands International, Wageningen.
- Gillings, S., A. Avontins, O. Crowe, S. Dalakchieva, K. Devos, J. Elts *et al.* 2012: Results of a coordinated count of Eurasian Golden Plovers *Pluvialis apricaria* in Europe during October 2008. – Wader Study Group Bull. 119: 125-128.
- Jukema, J., T. Piersma, J.B. Hulscher, E.J. Bunscoeke, A. Koelhaas & A. Veenstra 2001: Goudplevieren en wilsterflappers. – KNNV, Utrecht.
- Meltofte, H. 1981: Danske rasteplasser for vadefugle. – Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen.
- Meltofte, H. 1993: Vadefugletrækket gennem Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 1-180.
- Meltofte, H. 1994: Registrering af jagten på Værnengene 1928-1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 23-32.

- råderne. – <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/natura-2000/natura-2000-omraaderne/udpegningsgrundlag> (tilgået 29.2.2016)
- Papazoglou, C., K. Kreiser, Z. Waliczky & I. Burfield 2004: Birds in the European Union: A status assessment. – BirdLife International.
- Petersen, B.S. 2009: European Union management plan 2009-2011. Lapwing *Vanellus vanellus*. – European Commission.
- Piersma, T., K.G. Rogers, H. Boyd, E.J. Bunscoeke & J. Jukema 2005: Demography of European Golden Plovers *Pluvialis apricaria* staging in the Netherlands 1949-2000. – *Ardea* 93: 49-64.
- Rasmussen, L.M. 1994: Landsdækkende optælling af Hjejler *Pluvialis apricaria* i Danmark, oktober 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 162-169.
- Rasmussen, L.M. 2007: Koordineret optælling af Hjejler *Pluvialis apricaria* i Danmark i oktober 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 101: 15-23.
- of Eurasian Golden Plovers *Pluvialis apricaria* in Northern Europe, October 2003. – Wader Study Group Bull. 114: 60-64.
- Rasmussen, L.M., H. Melfotte, K. Laursen & O. Amstrup 2010: Hjejler og Viber i Danmark i oktober 2008. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 104: 111-119.
- Thorup, O. 2005: Breeding Waders in Europe: a year 2000 assessment. – International Wader Studies 14: 3-131.
- Wetlands International 2016: Waterbird Population Estimates. – wpe.wetlands.org (tilgået 3.3.2016)
- Wretenberg, J., Å. Lindström, S. Svensson, T. Thierfelder & T. Pärt 2006: Population trends of farmland birds in Sweden and England – similar trends but different patterns of agricultural intensification. – *J. App. Ecol.* 43: 1110-1120.
- Lars Maltha Rasmussen (larsmaltha2156@gmail.com)
Strandvejen 87A, st. th.
DK-2100 København Ø